

Svetozar Saša Kovačević (Žabalj, 1950 - Novi Sad, 2022) bio je srpski kompozitor i univerzitetski profesor. Kovačević je bio redovni profesor Akademije umetnosti u Novom Sadu, orguljaš i kantor Reformatsko - hrišćanske crkve.

Nižu i srednju muzičku školu odsek teoretsko nastavnički i instrumentalni (harmonika) završio je u Novom Sadu u muzičkoj školi "Isidor Bajić". Već tada su profesori i kolege otkrili da on ima urođeni apsolutni sluh i da može "alla prima" (bez prethodne pripreme) da registruje i imenuje akorde koje njegovi vršnjaci nisu mogli u tom obimu. Kompoziciju je učio kod prof. dr Viktora Šafraneka, prof. Nikole Petina, akademika prof. Rudolfa Bručija, akademika prof. Vasilija Mokranjca, a diplomirao u klasi akademika prof. Dušana Radića na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Još tokom studija nastupa najpre kao pijanista, opredeljujući se istovremeno za bavljenje orguljskom muzikom kao solista ili član ansambala koji izvode dela duhovne muzike na prostorima ex-Jugoslavije. Bio je na seminarima za gradnju i štimovanje orgulja u Grožnjanu (Hrvatska) 1973. kod prof. Patrika Kolona (Belgija) i na seminaru kamerne muzike u Amsterdamu i Utrehtu a na poziv holandske vlade 1974. godine.

Bio je izuzetan muzičar, za istančanim osećajem za melodiju, metar i ritam, a naročito za improvizaciju u različitim stilovima i žanrovima. Bio je odličan pijanist, jedan od onih koji su imali priznanje specijalnog komiteta za estradne umetnike u bivšoj Jugoslaviji. Ta titula "Visoko kvalifikovanog klaviriste" mu je omogućila da sarađuje sa ondašnjim vrhunskim umetnicima u zemlji, pa je tako jedno vreme svirao klavir i u čuvenom hotelu "Jugoslavija" u Beogradu gde se okupljalo elitno društvo jugoslovenske prestonice. Uvek je kasnije u polušali isticao na svojim predavanjima da je "često neki akademski muzički problem rešiv ako se raščlani i sagleda iz ugla kafane" Umeo je da se šali, ali je bio veoma strog i zahtevan I uvek je ponavljao svojim studentima da moraju da imaju svest o tome da su pozvani da se bave muzikom u životu i da to ne smeju da shvate olako. Predavao je harmoniku u nižoj muzičkoj školi "Davorin Jenko" u Beogradu. Bio je korepetitor opere i baleta Srpskog Narodnog Pozorišta u Novom Sadu i na Departmanu dramske umetnosti Akademije umetnosti u Novom Sadu za predmet: Tehnika glasa. U srednjoj muzičkoj školi "Isidor Bajić" u Novom Sadu predavao je predmet korepeticija i čitanje sa lista (prima vista) na klavirskom odseku. U periodu 1990-2010 bio je orguljaš i kantor Reformatsko - hrišćanske crkve u Novom Sadu i Somboru. Inicijator je proširenja kapaciteta osnovne i otvaranja srednje muzičke škole u Somboru. Prošavši kroz sva zvanja u penziju je otišao kao redovni profesor na Akademiji umetnosti u Novom Sadu, Departman muzičke umetnosti, katedre za kompoziciju i muzikologiju za predmet: Sviranje i čitanje orkestarskih partitura.

Od 2005 god. je uvršten među internacionalne kompozitore od strane IBC (Internacionalni biografski centar) u Kembridžu (Engleska) Dobitnik je Diplome i srebrne medalje za dostignuća na polju ekumenske muzike, a uvršten je i u publikaciju istog izdavača "2000 inostranih intelektualaca za 21 vek." ("2000 outstanding intellectuals of the 21st. century"). Na Univerzitetu u Mariboru (Slovenija), a povodom 30 godina ove najviše obrazovne institucije kao predstavnik Srbije prezentovao je svoj referat o ekumenizmu u muzici sa osvrtom na autorsko

delo "Missa Oecumenica" na internacionalnom simpozijumu "Religija i evropske integracije" pod pokroviteljstvom Evropske Unije, Evropske Akademije nauka i umetnosti iz Salcburga i Dunavske rektorske komisije. Kovačevićev kompozitorski opus obuhvata preko tristotine kompozicija duhovne muzike, solo pesme, instrumentalne i scenske muzike, kamernu i simfonijsku muziku. Svetozar Saša Kovačević je tokom kompozitorske karijere prošao kroz više različitih i međusobno suprotstavljenih stilova, od akademske dodekafonije i ekspresionistički nadahnutih harmonija, što je bio karakterističan kompozitorski "credo" na Akademiji umetnosti u Novom Sadu u vreme njegovih studentskih dana, pa preko kasno-romantičarskih i čak impresionistički nadahnutih dela za flautu i klavir u nekoliko zaokruženih ciklusa, pa sve do neobaroknog stila po kojem je bio najpoznatiji i najprepoznatljiviji. U pitanju je jedan poseban stil koji su negovali kompozitori koji su bili nadahnuti baroknom muzikom naročito opusom Johana Sebastiana Baha. Mnogi kompozitori su u Bahovoj muzici i njegovim tehnikama polifonije videli jedan poseban strukturalni element za razvoj sopstvenih tehnika. Najznačajnije primene tehnike polifonije mogu se uvideti u opusima Roberta Šumana, Johanesa Bramsa, Maksa Regera, Dmitri Šostakoviča i drugih. Kovačević je primenom ovih polifonih tehnika uz primenu kasno-romantičarskih harmonija razvio jedan specifičan stil zahvaljujući kojem je njegova muzika zvučala potpuno nesvakidašnje, sveže, ali je nosila sa sobom/u sebi i tu neku patinu baroka i možda baš taj anahronizam i ambivalentnost je u stvari čini interesantnom savremenom slušaocu. Ovaj specifičan stil je naročito dolazio do izražaja u kompleksnim vokalno-instrumentalnim delima poput Kovačevićeve grandiozne "Missae Oecumenica" pisane za soliste, mešoviti hor i orkestar u g-moll-u u kojoj je on sintetizovao u muzičkom pogledu rimo-katoličku, protestantsku i pravoslavnu vokalnu tradiciju spajajući njihove karakteristične melodije i motive u jednu celinu.

Kovačević je bio jednako dobro profilisan kao kompozitor kamernu muziku, jer je imao ogromno izvođačko iskustvo, kao korepetitor u baletu i operi Srpskog narodnog pozorišta, ali i kao neko ko je važio za omiljenog klavirskog saradnika mnogim našim istaknutim vokalnim i instrumentalnim solistima. To iskustvo se ogleda u njegovom promišljenom dinamičkom balansiraju kada piše za neki kamerni ansambl. Jedno od najpopularnijih njegovih kamernih dela jeste "Petrovaradinska svita" pisana za dve violine i gudački orkestar koje je u okviru jedne kulturno-diplomatske posete novosadske delegacije jednom gradu u Francuskoj doživelo stajanje ovacije.

Stručni konsultant je knjige o Orguljama u Vojvodini autora Đerđa Mandića u zajedničkom izdanju Agape doo Novi Sad i Zavoda za kulturu Vojvodine 2005. Recezant je Muzičkog leksikona srpsko/engleski i englesko/srpski u izdanju Jezikoslovca u Beogradu 2006. godine

Bio je član SOKOJ-a, Udruženja kompozitora Srbije, Udruženja kompozitora Vojvodine, osnivač i predsednik Upravnog odbora Fondacije Organum Pannonicum i osnivač i član Vojvođanskog udruženja za ranu muziku.

Muzički primeri

<https://www.youtube.com/watch?v=gqYohvF1LC0>

https://www.youtube.com/watch?v=_75DQZQoJLo